

PODMÍNKY K ZABEZPEČENÍ POŽÁRNÍ OCHRANY V DOBĚ ZVÝŠENÍHO NEBEZPEČÍ VZNIKU POŽÁRU V PARDUBICKÉM KRAJI – období sklizně

Bohužel ani dnes si mnozí zemědělci neuvědomují, že podmínky k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru **platí v období sklizně, posklizňových úprav a naskladňování píce a obilovin** (dále „období sklizně“) a nejen v době, kdy hejtman kraje vyhlásí období nadměrného sucha s dlouhodobým nedostatkem srážek, případně s dlouhodobě vysokou teplotou v suchu.

Tyto podmínky jsou vydány nařízením kraje č. 2/2006, které vydala Rada Pardubického kraje dne 27. 7. 2006 (*platí pro území Pardubického kraje*).

V nařízení Pardubického kraje jsou definována místa se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru v období nadměrného sucha a období sklizně, a to lesní porosty a jejich bezprostřední okolí do vzdálenosti 50 metrů, suché travní porosty, plochy zemědělských kultur, sklady sena, slámy a obilovin, a další místa, na nichž se provádějí činnosti sklizně, posklizňových úprav a naskladňování píce a obilovin.

Právnícké a podnikající fyzické osoby provádějící práce v období sklizně v místech se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru jsou povinny stanovit podmínky požární bezpečnosti a tyto zpracovat písemně do organizace zabezpečení požární ochrany pro práce prováděné v období sklizně v místech se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru a to s náležitostmi stanovenými vyhláškou č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního dozoru (vyhláška o požární prevenci), za porušení povinností stanovených nařízením č. 2/2006 hrozí sankce.

A jakým způsobem se mají tyto podmínky požární bezpečnosti stanovit?

Právnícké a podnikající fyzické osoby provádějící práce v období sklizně v místech se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru stanovují podmínky s ohledem na provozované činnosti např. s ohledem na provozovanou techniku, způsob sklizně, druhy obilovin a píce atd., prostřednictvím osoby odborně způsobilé na úseku požární ochrany nebo technika požární ochrany. Tento odborník vychází z podmínek požární bezpečnosti. Tyto podmínky se stanovují tak, aby zabránily vzniku požáru, a slouží k ochraně osob, zvířat a majetku v případě vzniku požáru a k zamezení jeho šíření a to tím, že vyhodnotí:

- a) vyskytující se možné zdroje zapálení,
- b) požárně technické charakteristiky, popřípadě technicko-bezpečnostní parametry vyskytujících se látek potřebných ke stanovení preventivních opatření k ochraně života a zdraví osob a majetku,
- c) základní charakteristiky požární bezpečnosti staveb a technologií (výška stavby, konstrukční systém, odstupové, popřípadě bezpečnostní vzdálenosti, dělení do požárních úseků, technická zařízení, druh provozu a technologií) z hlediska jejich vlivu na vznik a šíření případného požáru a zplodin hoření.

Bezpečnostní vzdálenosti volných skladů sena a slámy od vybraných druhů objektů, lesů a komunikací jsou uvedeny v příloze č. 1 této vyhlášky.

Na základě tohoto vyhodnocení se stanoví podmínky požární bezpečnosti při činnostech se zvýšeným požárním nebezpečím, přičemž se vždy

- a) vymezí oprávnění a povinnosti osob při zajištění požární bezpečnosti pro zahájení, průběh, přerušování a skončení činnosti,
- b) určí potřebný počet preventivních požárních hlídek a počet zaměstnanců zařazených do těchto preventivních požárních hlídek,

- c) stanoví požadavky pro bezpečný pobyt a pohyb osob včetně zákazů a značení (informace, výstrahy, příkazy a zákazy),
- d) určí způsob zabezpečení volných únikových cest,
- e) stanoví požadavky směřující proti vzniku a šíření požáru nebo vzniku výbuchu s následným požárem, nejsou-li tyto stanoveny výrobcem, například
1. určení provozních podmínek technických zařízení a technologického procesu, podmínek případných odstávek zařízení nebo omezení provozu,
 2. stanovení maximálního množství hořlavých a hoření podporujících látek, přípravků nebo materiálů (dále jen "množství látek"),
 3. zamezení vzniku nebezpečné koncentrace hořlavých plynů, par hořlavých kapalin nebo hořlavých prachů,
- f) stanoví zajištění požární ochrany v době přerušení, omezení nebo přechodného zastavení provozu (dále jen "doba sníženého provozu") a v mimopracovní době,
- g) vyhodnotí potřebné věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení, popřípadě také požadavky na speciální hasební látky a postupy, přičemž se vychází z podmínek stanovených touto vyhláškou,
- h) určí další požadavky, které závisí na druhu, místě a způsobu provozování činností se zvýšeným požárním nebezpečím, například pro mimořádné provozování těchto činností na přechodných pracovištích, tj. na místech, která nejsou k tomuto druhu činnosti projektována, dosud schválena nebo jinak určena (staveniště, volné prostranství, lesní porosty apod.), anebo když se změní výchozí podmínky.

Podmínky požární bezpečnosti na místech se zvýšeným nebezpečím vzniku požárů se zapracují do dokumentace požární ochrany „stanovení organizace zabezpečení požární ochrany“ (§ 30 vyhlášky o požární prevenci), případně lze využít ke stanovení podmínek požární bezpečnosti i další dokumentaci požární ochrany.

Při stanovení podmínek požární bezpečnosti je nezbytné vždy vycházet z platných právních předpisů (zejména zákon o požární ochraně a vyhláška o požární prevenci) s využitím normativních požadavků obsažených v platných technických normách, případně návodů výrobců.

Konec šedé teorie, něco málo z praxe

Jaké zdroje zapálení nám například hrozí?

- *Hra dětí* – pro děti skýtají stohy slámy a různé přístřešky pro zemědělské plodiny lákadlo – abychom zamezili jejich případnému zranění, ale třeba i zapálení těchto přístřešků – zajistěte důkladné uzavírání naskladněných stodol, skladů, v nichž se nepracuje

- *Kouření* – řidiči vozidel či cyklisté odhodí nedopalek, jeli tráva v příkopě velmi suchá nebo vyzrálé obilí blízko cesty, může dojít k požáru – proto přednostně zahajte sklizeň dozrálých píce a obilovin na místech podél železničních tratí a veřejných komunikací, ale i polních cest a cyklostezek.

- *Otevřený oheň* - ve všech skladech sena a slámy a do vzdálenosti 12 m od nich je zakázáno manipulovat s otevřeným ohněm, kouřit a vykonávat jiné požárně nebezpečné činnosti, tento zákaz musí být vyznačen příslušnými výstražnými a bezpečnostními tabulkami,

- *Sušení* - zabezpečit dodržování technologie dosoušení (teplota dosoušecího média, dosoušeného materiálu, naskladňovaná výška, vlhkost naskladňované píce, obiloviny, frekvence a místo měření teploty,...), o měření se vedou prokazatelné záznamy

- *Samovznícení* – chránit skladované materiály před zvlhnutím, frekvence a místo měření teploty skladovaného materiálu, výška hromad, při zjištění vyšší teploty nad 65 °C vyskladnit, ochladit; o měření se vedou prokazatelné záznamy

- *Vozidla* – zamezit styku hořlavých materiálů (seno, sláma, prach) s horkými částmi spalovacích motorů, především u strojů pracujících trvale v provozu se zvýšeným nebezpečím vzniku požáru; zabezpečit lapače jisker výfuků spalovacích motorů (pokud není vestavěn), vniknutí cizího tělesa do stroje, které může způsobit požár jiskřením. Zabezpečte, aby stroje a zařízení při sklizni, úpravě a skladování zemědělských plodin byly provozovány a ošetřovány v souladu s návodem výrobce a těmito dalšími opatřeními k zajištění požárně bezpečného provozu

- *Elektroinstalace* – ve všech objektech určených pro zemědělskou výrobu a skladování je nutné provádět pravidelné revize elektroinstalací a hromosvodů; rozvodné skříně, krabice, zásuvky apod. pravidelně čistit od organického prachu, pavučin a jiných nečistot; žárovky osvětlovacích těles v prostorách s hořlavými látkami (např. sklady sena, slámy, obilí apod.) opatřit ochrannými skleněnými kryty; osvětlovací těleso nezarovnávat, nezafoukávat skladovanými látkami; pohyblivé přívody klást tak, aby nebyly vystaveny mechanickému poškození a nepřekážely při použití v prostoru, v nichž jsou použity,

Skladování

- pro umístění stohu se volí suché a vyvýšené místo, kolem stohu na strništi proveďte jeho oborání ochranným pruhem o šíři nejméně 10 metrů z důvodu přenosu požáru; ochranný pruh musí být zbaven snadno zápalných látek

- dodržet maximální kapacitu stohů, volných skladů

- zajistit dodržování bezpečnostních vzdáleností volných skladů (stohů) sena a slámy od vybraných druhů objektů účelové a bytové zástavby, lesů a komunikací dle platných právních předpisů na úseku požární ochrany,

Bezpečnostní vzdálenosti volných skladů sena a slámy¹⁾ od vybraných druhů objektů, lesů a komunikací

Pol.	Objekty nebo prostory	Vzdálenost volného skladu sena/slámy ¹⁾ v metrech
1.	závody (sklady), v nichž se vyrábějí, zpracovávají nebo uskladňují výbušné či lehce vznětlivé látky (např. celuloid, nitrocelulóza), nebo na volném prostranství se uskladňují snadno hořlavé kapaliny (např. benzin, sirouhlik, aceton)	300
2.	ostatní průmyslové závody, zemědělské závody a střediska, les	100
3.	okrajové budovy souvislé zástavby obcí	50
4.	veřejné komunikace	60
5.	krajní koleje železničních tratí ²⁾	100
6.	elektrické vedení o vysokém napětí	30
7.	tuhé domovní odpady ³⁾	50
8.	volný sklad sena a slámy ⁴⁾	50
1)	Bezpečnostní vzdálenost se nestanoví u volných skladů sena a slámy do 50 m ³ . Tyto volné sklady se posuzují ve smyslu ČSN 730804.	
2)	Je-li kolej železniční trati na náspu, zvětšuje se vzdálenost od volných skladů sena a slámy o dvojnásobek výšky náspu. Je-li volný sklad položen alespoň o 6 m výše než kolej železnice, smí se vzdálenost zmenšit až na 60 m.	
3)	Od činné hranice skládky.	
4)	Volný sklad sena a slámy může mít objem nejvýše 4000 m ³ . Jako jeden volný sklad se posuzuje také souvislá skupina stohů, jejichž celkový objem je nejvýše 4000 m ³ .	

- pro případ vzniku požáru zabezpečte po dobu naskladňování zdroj vody např. sudy, fekální vůz nebo dostatečným počtem hasicích přístrojů, ale i dalším potřebné nářadí (lopaty, krumpáče, rýče apod.),
- při přerušení a ukončení prací při naskladňování musí být okolí stohu a objektu zbaveno úletů sena a slámy,
- skladovat obilí pouze v objektech k tomu určených a zároveň tyto objekty nevyužívat k jiným účelům (odstavování motorových vozidel, skladování jiných hořlavých látek apod.),
- při skladování v pytlích zajistit proudění vzduchu,
- uvnitř a v okolí skladu je nutno zbavovat se prachu, plev a jiného hořlavého materiálu,
- ve skladu je zakázáno kouřit a manipulovat s otevřeným ohněm.

Tato navřená opatření nejsou konečná, jistě najdete další opatření a podmínky pro provozované činnosti, k činnostem prováděných na jednotlivých strojích a zařízení v období sklizně.

Tento krátký výčet vám však může sloužit jako malé vodítko, odrazový můstek ke stanovení podmínek k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru.